

O.Yatsun, M.Horpynchenko

Basic aspects of forming of financial market as forms of moving of financial capital

In the article are examined essence of category «financial market» and sphere of display of separate sides of essence of financial capital.

Одержано 15.03.11

УДК 911.3:314

Л.Д. Збаржевецька, викл, М.В. Горпинченко, асп., О.В. Яцун, ст.гр.ФК-08-2

Кіровоградський національний технічний університет

Оцінка міграційних процесів в Україні

У статті дається історичний огляд міграційних процесів в Україні, розглядаються питання, пов'язані з вивченням особливостей механічного руху населення.

міграція, міжнародні міграції, еміграція, ринкова економіка

Міграції населення є важливим чинником суспільного розвитку. Здійснюючи вплив на економіку, народонаселення та інші соціальні системи, міграції сприяють їх ефективному функціонуванню. В умовах ринкової економіки і формування ринку праці вони стануть засобом активної підтримки територіально-галузевої збалансованості трудових ресурсів у національному господарстві.

Мета і завдання досліджень вивчити з суспільно-географічних позицій міграційні процеси в Україні та їх напрямки, як внутрішні, так і зовнішні; зробити історичний огляд міграційних процесів на території колишнього СРСР.

Міжнародні міграції є широко розповсюдженим у світі явищем. Із розвитком транспорту і зв'язку вони охопили величезну масу людей. За даними Організації Об'єднаних Націй, майже 1000 млн. жителів Землі проживають не в тих країнах, де вони народилися. Пересування людей з однієї держави до іншої, як і будь-які інші переселення, мають на меті пошук сприятливіших соціальних та економічних умов життя, безпеки та стабільності. Вони є відображенням нерівності демографічного, економічного, політичного розвитку різних країн і регіонів, регулюють попит і пропозиції робочої сили на світовому ринку праці.

Соціальні дослідження закономірностей міграційних рухів населення на різних етапах розвитку суспільства (від індустріального (аграрного) до постіндустріального) виявили відмінності в інтенсивності й напрямках цих рухів. Була сформульована так звана концепція „міграційного переходу”.

Міграції суттєво впливають на геодемографічну ситуацію. Вони тісно взаємозв'язані з відтворенням населення. „Міграційна рухливість детермінована певними подіями життєвого циклу людини, наприклад, закінченням навчального закладу, початком або завершенням трудової діяльності, служби в армії тощо. Демографічний цикл - укладання шлюбу, народження дітей, припинення шлюбу та інші події - становить важливу частину життєвого циклу. Тому демографічні параметри - статеві-вікова структура, шлюбний стан, кількість дітей у сім'ї та їхній вік - помітно впливають на міграційні процеси, вони є одним з істотних критеріїв виокремлення груп населення у вивченні міграцій” [1].

З початком т.з. перебудови в Україні, як і в інших республіках СРСР,

активізувався рух за демократизацію суспільного життя, пошвабилися зв'язки із закордоном. З 1987 р. почала діяти інструкція щодо оформлення виїзних документів, яка значно розширила можливості виїзду людей з причини возз'єднання сімей. Цією інструкцією допускалося видавати дозволи на виїзд за запрошеннями не тільки безпосереднім родичам - батькам, дітям, чоловікам, дружинам, але й братам, сестрам тощо. Закон СРСР «Про в'їзд і виїзд» став початком перегляду політики режиму відносно еміграції. З його прийняттям держава відмовлялася від надання своїм громадянам дозволу на еміграцію, залишаючи за ними право на вибір країни проживання, а також від трактування емігрантів як зрадників батьківщини, що самим фактом еміграції позбавлялися всіх громадянських прав. Новий Закон гарантував емігрантам збереження радянського громадянства, а також житла, майна на території СРСР, крім того, можливість повернення на батьківщину. Новим у Законі було також надання громадянам права на тимчасовий виїзд за кордон у так званих особистих справах, що раніше не дозволялося.

За даними статистики України, яке досліджувало наприкінці 1991 р. причини міграції населення в Україні, 70,8% тих, хто переселився у її межі, були вихідці з Росії, 6,4% - з Молдови, 2,2% - з країн Балтії, 3,6% - з Грузії, 3,4% - з Азербайджану, 1,6% - з Вірменії, 3,3% - з Казахстану, 4,0% - з Білорусії, 4,7% - з країн Середньої Азії. Основна частина мігрантів, що переселилися в Україну (49,6%), мотивувала свій переїзд сімейними обставинами, 18,8% - зміною місця роботи, 12,6% - загостренням міжнаціональних відносин, 12,4% - необлаштованістю побуту, 9,1% - необхідністю зміни клімату в зв'язку зі станом здоров'я [2, с. 232]. Такі параметри характеризують міграційний процес наприкінці 1991 р. На початку літа 1991 р. розпалюється збройний конфлікт у Придністров'ї, в Україні з'являються біженці, у кінці липня їхня кількість становила близько 60 тис. осіб.

У роки державної незалежності України характер, склад та спрямованість внутрішніх і зовнішніх міграційних потоків у зв'язку з трансформацією суспільно-економічних відносин, демократизацією суспільного життя, спрощеністю виїзду за кордон та зміни місця проживання, економічною кризою та падінням життєвого рівня населення зазнали суттєвих змін і набули нового значення. Для сучасних міграцій населення України характерною є зміна як спрямованості, так й інтенсивності міграційних потоків.

По-перше, в 2-3 рази зменшилися обсяги щоденних потоків трудової маятникової міграції до великих міст України (Києва, Харкова, Одеси), у міських агломераціях Донбасу і Придніпров'я, а також у західних областях.

По-друге, практично припинився масовий відплив сільських жителів до міст, а натомість існує переорієнтація міграційних потоків населення з міських поселень у сільську місцевість. За 1991-1998 роки завдяки міграційним процесам чисельність сільського населення збільшилась на 174 тис. осіб, з яких 50,3 тис. склали особи, що брали участь у міжрегіональних міграційних потоках „місто-село" [3, с.3].

По-третє, у кілька разів зросли обсяги сезонної трудової міграції та трудових поїздок населення за кордон.

У сучасних умовах криза міграції в Україні знаходить своє відображення у зменшенні інтенсивності як внутрірегіональної, так і міжрегіональної міграції.

Список літератури

1. Малиновська О. Україна і світ: Характер і напрямки еміграцій // Відродження. – 1999. - № 3.
2. Прибиткова І.М. Основи демографії: Посібник для студ. ВНЗ. – К.: АртЕК, 1997. – С. 231-235.
3. Про іміграцію: Закон України, 7 червня 2001р. // Офіц. вісник України. – 2001. - № 27. – С.1-8.

Л. Збаржевецька, М.Горпинченко, О.Яцун

Оценка миграционных процессов в Украине

В статье дается исторический обзор миграционных процессов в Украине, рассматриваются вопросы, связанные с изучением особенностей механического движения населения.

L.Zborgevetska, M.Horpynchenko, O.Yatsun
Estimation of migratory processes in Ukraine

In article the historical review of migratory processes in Ukraine is given, questions connected with studying features of mechanical movement of the population and their regional features.

Одержано 15.03.11

УДК 378.058:316

М.В. Горпинченко, асп., О.В.Яцун, ст.гр.ФК-08-2
Кіровоградський національний технічний університет

Особливості розвитку трудового потенціалу закладів вищої освіти у сучасній Україні

У статті розглядається питання підготовки нових професійних орієнтованих до нових умов кваліфікованих кадрів.

ринкова економіка, ВНЗ, трудові ресурси, державні інвестиції

З переходом економіки до ринку всі суб'єкти господарської діяльності змушені функціонувати за принципово нових умов. Нові зобов'язання і можливості дозволили далеко не всім підприємствам і організаціям успішно пристосуватися до нових економічних умов. Але стверджувати, що становлення і формування розвиненої ринкової економіки торкнулося лише галузей матеріального виробництва, є принципово невірним. Бюджетна сфера є невід'ємною ланкою економічної системи країни, а це означає, що ринкові процеси прямо впливають на стан всіх її складових, включаючи і систему вищої освіти.

Різні аспекти висококваліфікованого кадрового забезпечення були висвітлені у працях В.С.Бабкової, В.І.Васильєва, Б.А.Гаєвського, В.Н.Гусарова, Л.М.Давиденка.

Метою даної статті є дослідження сучасного стану трудових ресурсів та перспективи покращення рівня освіти для більшої конкурентоспроможності на ринку праці.

Особливість освітньої галузі полягає в тому, що основною метою роботи ВНЗ є підготовка інтелектуальних кваліфікованих трудових ресурсів, а отримання доходів від позабюджетних операцій і формування прибутку виступає допоміжною функцією, що дозволяє ВНЗ в ринкових умовах забезпечити нормальне здійснення своїх першочергових завдань.

Наприкінці ХХ століття в системах вищої освіти багатьох країн виявилися нові тенденції: падіння частки державного бюджетного фінансування: державні інвестиції в освіту хоч і залишаються пріоритетом соціальної політики, проте частка вкладень у вищу освіту в загальному об'ємі інвестицій скоротилася; збільшення вимог до якості освіти і якості викладання, що проявилось у зміні процесу формування і структури викладацького складу, нормативів навчальних навантажень і планів; невідповідність галузі вищої освіти вимогам суспільства, яке стає все більш вимогливим і